

Гумовська І. М.,

УДК 378.147:004.8:37.016

канд. філол. наук, доцент,

DOI: <https://doi.org/10.64076/ihrc250910.01>

доцент кафедри іноземних мов та

інформаційно-комунікаційних технологій,

Західноукраїнський національний

університет, м. Тернопіль

Каратнюк-Гумовська А. О.,

здобувачка другого

(магістерського) рівня вищої освіти,

Західноукраїнський національний

університет, м. Тернопіль

ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ДЛЯ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ-ГЕРМАНІСТІВ

Актуальність теми дослідження. Стрімкий розвиток інформаційного суспільства, цифрових технологій та їх вплив на освітню сферу ставить перед вищою освітою нові виклики. Зокрема, підготовка майбутніх викладачів германістів вимагає залучення сучасних інструментів навчання, серед яких особливе місце займають технології штучного інтелекту (ШІ). Інтеграція ШІ у професійну педагогічну підготовку не лише відповідає вимогам часу, але й забезпечує підвищення рівня професійної комунікативної компетентності, сприяючи формуванню соціальних, культурних і дидактичних навичок, що необхідні для ефективної діяльності викладача-германіста в цифровій епісі [1].

Поява інтелектуальних освітніх платформ, чат-ботів, мовних асистентів, адаптивних систем тестування та автоматичного оцінювання змінює традиційний підхід до підготовки вчителів-германістів, дозволяючи персоналізувати навчання, підвищувати мотивацію студентів і забезпечувати якісний зворотний зв'язок. Особливого значення набувають цифрові ресурси для розвитку міжкультурної комунікативної компетентності у міжмовному й міжкультурному просторі, що є основою професіоналізму сучасного педагога [2].

Швидке поширення інструментів ШІ у вищих навчальних закладах України й світу, відкритість до інновацій, а також необхідність підвищення якості підготовки кадрів в умовах глобалізації актуалізують соціально-філософське осмислення їх впливу на зміст і результати професійної освіти германістів.

Мета дослідження – соціально-філософський аналіз застосування штучного інтелекту у підготовці майбутніх викладачів германістів у площині розвитку їхньої професійної комунікативної компетентності в умовах цифрового суспільства.

Основними завданнями нашого дослідження є такі:

- 1) проаналізувати теоретико-методологічні підходи до вивчення ШІ в освітньому процесі;
- 2) визначити основні функції і потенціал ШІ для формування професійної комунікативної компетентності;
- 3) дослідити специфіку впливу ШІ на комунікативні та міжкультурні навички майбутніх викладачів германістів;
- 4) охарактеризувати переваги й виклики інтеграції ШІ у педагогічну освіту;
- 5) запропонувати рекомендації щодо подальшого упровадження ШІ у навчальні практики закладів вищої освіти.

Об'єктом дослідження є процеси використання штучного інтелекту в професійній підготовці викладачів германістів у цифровому суспільстві. **Предметом** дослідження є вплив технологій штучного інтелекту на формування професійної комунікативної компетентності майбутніх викладачів германістів.

Сучасне навчання германістів дедалі частіше базується на використанні ШІ — різні платформи для вивчення мов, зокрема Duolingo, DeepL; засоби автоматичного контролю мовних знань; інтерактивні тренажери для розвитку комунікативних і міжкультурних навичок. Штучний інтелект дає змогу імітувати професійні педагогічні та життєві ситуації, забезпечуючи відпрацювання автентичної мовної практики в реальному часі, моделювання діалогів, дискусій, вирішення педагогічних кейсів. Адаптивність таких інструментів дозволяє кожному студенту-германісту розвивати свої мовні, соціальні та цифрові компетентності у власному темпі, з урахуванням особистих потреб.

Водночас, застосування ШІ у педагогічній сфері супроводжується низкою викликів: дотримання цифрової етики, захист особистих даних, проблема надмірної автоматизації та дистанціювання від живого спілкування. До того ж рівень цифрової грамотності викладачів часто не відповідає вимогам ефективного використання сучасних інструментів — це вимагає систематичної підготовки кадрів та розвитку медіа- й ІТ-компетентності [4].

Висновок. Використання технологій штучного інтелекту у професійній підготовці майбутніх викладачів германістів відкриває нові можливості для розвитку професійної комунікативної компетентності, сприяє формуванню гнучких, адаптивних, критично мислячих фахівців, готових до викликів цифрової епохи. Однак повноцінна інтеграція інструментів ШІ в освітній процес передбачає подолання низки

організаційних, етичних та методичних бар'єрів. Актуальною є подальша розробка програм підвищення цифрової компетентності та емпіричних досліджень ефективності використання ШІ саме у галузі германістики.

Список використаних джерел

1. Кабацька О., Шамшин О., Подковирофф Н. Використання технологій штучного інтелекту в процесі навчання та викладання у вищій освіті. Вісник науки та освіти. Серія "Педагогіка". 2023. №11 (17). С.719–735. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-11\(17\)-719-735](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-11(17)-719-735).
2. Штучний інтелект як фактор змін у навчанні іноземних мов / [авт. кол.]. Педагогічна академія, 2024. 5 с. URL: <https://pedagogical-academy.com/index.php/journal/article/view/409> (дата звернення: 21.08.2025).
3. Особливості використання штучного інтелекту як інструменту навчання іноземним мовам. Наукові записки ХНПУ. Випуск 214. 2024. С.133-137. URL: <https://pednauk.cu su.edu.ua/index.php/pednauk/article/view/1851> (дата звернення: 22.08.2025).
4. Імплементація штучного інтелекту в наукове середовище й освіти: огляд ХНПУ, 2024. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/15096> (дата звернення: 2.08.2025).
5. Chaka, C. Fourth industrial revolution a review of applications, prospects, and challenges for artificial intelligence, robotics and blockchain in higher education. Research and Practice in Technology Enhanced Learning (RPTel), 18(2). 2023. URL: <http://rptel.ap sce.net/index.php/RPTel/article/view/2023-18002> (дата звернення: 2.09.2025).